

Carmen IORDĂCHESCU

Rodica DINESCU

Daniela STOICA

Carmen MINULESCU

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a III-a

 EDITURA CARMINIS
educational

Copertă și ilustrații: Giorgian Gînguț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IORDĂCHESCU, CARMEN

Să dezlegăm tainele textelor literare: clasa a III-a / Carmen Iordăchescu, Rodica Dinescu, Daniela Stoica, Carmen Minulescu. - Pitești : Carminis Educațional, 2021
196 p.; il.; 26 cm

ISBN 978-973-123-410-6

I. Iordăchescu, Carmen

II. Dinescu, Rodica

III. Stoica, Daniela

IV. Minulescu, Carmen

37

Copyright © Editura CARMINIS

Redactori: **Anastasia Budișteanu, Carmen Trandafirescu**

Tehnoredactori: **Marina Zamfir, Mina Suditu**

Corectură: **autoarele**

Revizie: **Diana Marineci**

Tehnoredactare computerizată: Editura CARMINIS

Tiparul executat la S.C. BOOKART PRINTING S.R.L. București

Comenzile se primesc la tel./fax: 0248 253 022, 0248 252 467

e-mail: editura_carminis@yahoo.com

sau pe adresa:

Editura CARMINIS

str. Exercițiu, bl. D 22, sc. B, ap. 1

cod 110242, Pitești, jud. Argeș

www.carminis.ro

ISBN 978-973-123-410-6

I. STROPI DE TOAMNĂ

Casa păpușii

după Titel Constantinescu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Colorează pătrățelele pentru răspunsurile potrivite.

• Locul întâmplării este:

- casa fetei și împrejurimile ei;
 grădinița cu flori;
 casa păpușii.

• Timpul în care se petrece acțiunea este:

- vara;
 toamna;
 primăvara.

• Personajele povestirii sunt:

- fetița; mama fetei; păpușa; vrăbiuțele;
 puiul de salcâm; frunza mică; vântul; bunicul.

• Căsuța păpușii a fost construită:

- de tatăl fetei; numai de fetiță;
 de bunic, ajutat de fetiță.

• Căsuța păpușii a fost stricată de:

- ploaie; vânt; cârțiță.

• Căsuța de culoarea soarelui era:

- veselă; luminoasă; mohorâtă; primitoare.

2

Răspunde la întrebări.

a) Din ce era construită căsuța păpușii? _____

b) În ce anotimp a făcut fetița această casă? _____

c) Ce prieteni avea fetița? _____

d) De ce casa decorată de puiul de salcâm părea că e „de aur“? _____

e) Ce musafiri au venit în căsuța păpușii? _____

3

Completează cu explicațiile potrivite din text.

❁ Totul în căsuță era de culoarea soarelui, deoarece _____

❁ Puiul de salcâm nu putea vorbi, pentru că _____

❁ Fetița era tristă, deoarece _____ și _____

4 Spune-ți părerea!

- De ce, de la o vreme, fetița stătea mai mult în casa ei?
- De ce masa din casa păpușii nu putea rămâne fără față de masă?
- De ce fetița nu voia ca frunza să audă ce spunea vântul?

5 Cum și-a arătat puiul de salcâm prietenia față de fetiță și față de păpușă? Încercuiește **A** pentru adevărat și **F** pentru fals.

Puiul de salcâm...

toată vara:

- le-a oferit umbră și răcoare; **A F**
- a ajutat la construcția căsuței păpușii; **A F**
- a sfătuit-o pe fetiță cum s-o împodobească; **A F**
- a vorbit cu ele; **A F**
- a participat la joaca celor două. **A F**

la venirea toamnei:

- n-a făcut nimic pentru căsuța distrusă; **A F**
- și-a scuturat frunzele, aurind căsuța; **A F**
- a ținut piept vântului, apărând căsuța. **A F**

6 Imaginează-ți ce fac frunzele după ce cad toamna.

Sugestii:

- ☆ Fac șezătoare.
- ☆ Țes marame colorate ca să împodobească pământul sub fiecare copac.
- ☆ Încep festivalul dansului.
- ☆ Se adăpostesc la pământ, apărându-se de suflarea înghețată a iernii.

7 Leagă expresiile de mai jos cu termeni care au același sens.

a face cu mâna lui
a lua în zbor
a face frumos
a spune în șoaptă

a șopti
 a împodobi
 a smulge
 a construi

8 Atelier de creație. ♦ Fetița și-a dorit un alt sfârșit al povestirii. Imaginează-ți și tu un altul.

Sugestii:

- ☆ Cineva a pus la loc acoperișul și a construit pereți noi, pregătind căsuța pentru toamnă.
- ☆ Vrăbiuțele au reparat căsuța, transformând-o în adăpostul lor pentru iarnă.

– Vai, ce frumos! strigă fetița. Căsuța păpușii e de aur! Nu-i așa, puiule de salcâm? Ridicând ochii a văzut că acesta râdea.

– Ai văzut ce frumoasă este toamna? Hai să ne jucăm astăzi împreună. Este o zi minunată. Și soarele este de aur, murmură abia auzit puiul de salcâm.

– Da, astăzi ne jucăm în împărăția de aur! bătu din palme fetița.

9

Joc de rol

Imaginează-ți un dialog, de 10-14 rânduri, între Fetiță și Vrăbiuța-bunicuță, în legătură cu folosirea căsuței păpușii.

Reține! Povestirea „Casa păpușii“ schițează cu sensibilitate lumea minunată a copilăriei.

Căsuța păpușii, ridicată cu atâta grijă de fetiță, cade pradă vântului nemilos al toamnei. Atunci, prietenul celor două, puiul de salcâm, îmbracă în aur căsuța, oferindu-și cu generozitate frunzele aurii. Bucuria fetiței este scurtă. Ultima frunză a salcâmului cade, dorind să acopere casa dezgolită de vântul necruțător.

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1

Scrie câte un cuvânt care să conțină grupurile:

- ce, ci, ge, gi: _____
- che, chi, ghe, ghi: _____
- ie, ia, ea, oa: _____

2

Înlocuiește litera subliniată și scrie câte 2-3 cuvinte noi.

<u>car</u>	⋮	<u>mac</u>	⋮	va <u>mă</u>
_____	⋮	_____	⋮	_____
_____	⋮	_____	⋮	_____
_____	⋮	_____	⋮	_____

3

Alcătuiește cuvinte noi, după model.

a) frunză ➡ <u>înfrunzit, în-frun-zit</u>	b) nor ➡ <u>înnorat, în-no-rat</u>
verde ➡ _____	negură ➡ _____
galben ➡ _____	negru ➡ _____
senin ➡ _____	nămol ➡ _____

4

Desparte în silabe cuvintele: *acoperă, scoarțe, șervețele, nicăieri, musafir, copaci, copacii, împodobim, scutură, douăzeci, acoperișul.*

5 Înlocuiește cuvintele evidențiate cu altele, având același sens.

Vântul *a luat în zbor* acoperișul. (_____)

Pe podea este *o scoarță* din lână colorată. (_____)

Totul te invită *să treci pragul*. (_____)

6 Notează cuvintele cu sens opus.

a) ○ a deschis ≠ _____

○ a cădea ≠ _____

○ acoperă ≠ _____

b) ○ sus ≠ _____

○ subțire ≠ _____

○ plăcut ≠ _____

7 Alcătuieste câte o propoziție (enunțiativă, exclamativă și interogativă) cu termenii: *împodobim, îmbujorată, împărăteasă*. Subliniază grupul de litere *mp, mb*.

8 Compune o propoziție în care cuvântul *scoarță* să aibă un sens diferit față de cel din text.

9 Explică, înlocuind cuvântul evidențiat.

* Salcâmul a rămas *gol*. (fără frunze, desfrunzit)

* Paharul era *gol*. (_____)

10 Completează enunțurile cu ortogramele potrivite: *s-a/sa, s-au/sau, într-o, dintr-o*.

Scriere corectă

– Cum terminat povestirea?

– Bine.

– Cei doi prieteni împăcat
au rămas certați?

– Ei împăcat.

– Ca să vezi: zi obișnuită, întâmplare amuzantă,
ei nu mai certat. Este extraordinar!

11 Scrie un dialog de 6 replici dintre tine și colegul de bancă. Subiectul discuției va fi un meci de handbal.

Prima zi de școală

după Edmondo De Amicis

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Textul este o adaptare după romanul „Cuore, inimă de copil“ și este dedicat copiilor din școlile primare. Cartea prezintă istoria unui an de școală, scrisă de un elev de clasa a III-a dintr-o școală de oraș din Italia. Acest copil își nota într-un caiet, în fiecare zi, tot ce vedea și simțea el. La liceu, acesta își regăsește jurnalul și îl rescrie.

cuore = inimă (în limba italiană)

Bifează răspunsurile corecte.

a) Acțiunea textului se petrece:

- în prima zi de școală; în primele două zile de școală; în vacanță.

b) Personajul principal al povestirii „Prima zi de școală“ este:

- Coretti; Garrone; Enrico; Giovanni.

c) În textul din manual, autorul prezintă întâmplările trăite de el în:

- clasa I; clasa a II-a; clasa a III-a; clasa a IV-a

d) Personajul principal regretă despărțirea de învățătorul său, pentru că:

- era obișnuit cu felul acestuia de a fi; era un om bun, care râdea cu elevii;
 era un cadru didactic mai puțin exigent; era bătrân și înțelept.

e) Copilul se bucură de revederea mamei sale, fiindcă:

- este trist din cauza despărțirii de învățătorul său;
 mama îl încurajează;
 este îngrijorat de noul învățător;
 nu-i place la școală.

f) Lui Enrico a început să-i placă noul învățător atunci când:

- s-a arătat grijuliu cu elevii; le dicta bine;
 l-a iertat pe Giovanni;
 era apreciat de foștii săi elevi pentru că avea o voce caldă;
 a zărit pe chipul acestuia urme de tristețe, semn că suferea din cauza despărțirii de foștii elevi.

Sarcină:

Scrie în interiorul acestei inimi ce sentimente te-au încercat pe tine în prima zi de școală.

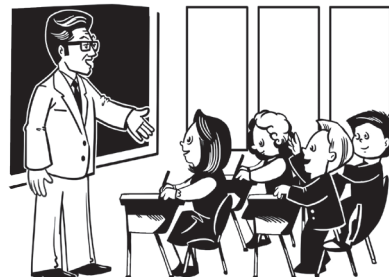
2

Scrive trei motive pentru care Enrico nu se bucură că a început școala.

3

Răspunde la întrebări.

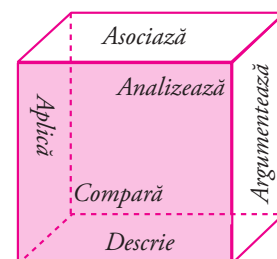
- a) Unde și-a petrecut vacanța personajul principal?
- b) Care este numele școlii la care învățau Enrico și fratele său?
- c) În ce clasă era fratele său?
- d) Ce i-a spus învățătorul lui Giovanni?

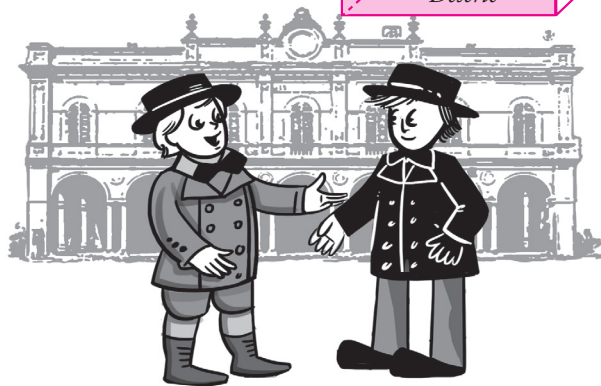
4

Cubul magic. Rezolvă sarcinile cubului.

- **Describe** prima ta zi de școală.

- **Compară** prima ta zi de școală cu cea descrisă în textul din manual.

- **Analizează** comportamentul copiilor care intră în clasa pregătitoare.

- **Aplică!** Cum te-ai comporta dacă, în prima zi de școală, ai afla că ai alt învățător/altă învățătoare?

- **Argumentează!** Ce l-a determinat pe Enrico să-l placă pe noul învățător?

- **Asociază** comportamentul lui Giovanni cu faptele (atitudinea) altor personaje întâlnite în lecturile citite de tine.

5 Realizează o comparație între învățătorul din clasa a II-a și cel din clasa a III-a, așa cum sunt ei descriși în textul „Prima zi de școală”. Completează diagrama cu trăsături fizice și morale sau cu acțiuni specifice personajelor respective.

Fostul învățător

Noul învățător

6 **Argumentează!** Ce părere ai despre ideea de a avea un alt învățător/o altă învățătoare în fiecare an?

7 *Fișă de portofoliu.* Realizează o prezentare a învățătorului tău/învățătoarei tale ținând cont de trăsăturile sale fizice și morale, voce, gesturi, modul de a se îmbrăca, lucrurile care îi plac, apoi creează un portret desenat/pictat al acestuia/acesteia.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Desparte în silabe cuvintele: *înscrie, repartizat, ciufulit, începeau, ieșire, îmbujorați, împreună, întâmpinat, înțelegere, pedeapsă, iertare, promisiune.*

2 Transcrie enunțurile, înlocuind cuvintele evidențiate cu sensul potrivit din coloana din dreapta.

- ☞ Lunile de vacanță **s-au spulberat** ca un vis. ○ ○ *i-au doborât*
- ☞ Viscolul **a spulberat** zăpada de pe câmp. ○ ○ *au trecut*
- ☞ Românii **i-au spulberat** pe turci în lupta de la Călugăreni. ○ ○ *a împrăștiat*

3

Scrive cuvinte cu sens asemănător și cu sens opus celor date.

- _____ = încântat ≠ *trist* _____
- _____ = greu ≠ _____
- _____ = a se îngămădi ≠ _____
- _____ = înțelegere ≠ _____
- _____ = înțepenit ≠ _____
- _____ = brusc ≠ _____
- _____ = a încheia ≠ _____
- _____ = îmbujorat ≠ _____
- _____ = serios ≠ _____
- _____ = a-i părea rău ≠ _____
- _____ = curaj ≠ _____

Orientează-te la unele, alegându-le dintre următoarele: *neașteptat, a începe, bucuros, fix, a se ordona, îndrăzneală, mobil, grav, a regreta.*

4

Observă sensul expresiilor, apoi alcătuește enunțuri cu acestea.

- ❁ *a zbura din floare în floare* = a trece de colo-colo
- ❁ *a-i zbura gândurile* = a se gândi
- ❁ *când va zbura porcul* = niciodată
- ❁ *a zbura ca vântul și ca gândul* = a merge foarte repede

5

Utilizează forma *copiii mei* într-o propoziție interogativă diferită de cea din text, apoi într-o propoziție exclamativă.

6

Alcătuește enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor: *poartă, copii, bancă, iute.*

7

Încercuiește variantele corecte.

- ☆ Duminică, David *sals-a* plimbat cu sora *sals-a* prin parc.
- ☆ Alina și Iulian *s-au/sau* întâlnit ca să stabilească unde vor pleca: la mare *s-au/sau* la munte.
- ☆ *Într-o/Dintr-o* scorbură a ieșit o veveriță.
- ☆ Un iepure *sals-a* ascuns *într-un/dintr-un* tufiș.

Adio

La ora douăsprezece ne aflam cu toții pentru cea din urmă oară la școală, ca să aflăm rezultatul examenelor și să ne luăm certificatele de promovare.

Strada era plină de părinți, care cotropiseră până și sala cea mare. Mulți intraseră chiar prin clase, îngrămădindu-se până aproape de catedra profesorului. În clasa noastră umpluseră tot locul dintre perete și bănci.

Veniseră tatăl lui Garrone, mama lui Derossi, lăcătușul Precossi, Coretti, doamna Nelli, precepeața, tatăl Zidărașului, tatăl lui Stardi și mulți alții pe care nu-i mai văzusem. Se auzea de pretutindeni un murmur de glasuri, o zbârnăială de parcă eram la târg. Intră profesorul și se făcu o mare tăcere.

El ținea în mână catalogul și începu îndată să strige.

– Abatucci, promovat. Archini, promovat, Zidărașul, promovat. Crossi, promovat!

După aceea citi tare: Derossi, promovat cu premiul I.

Toți părinții care erau de față și-l cunoșteau îi ziseră:

– Bravo, bravo, Derossi! Și el își scutura cărlionții lui bălai și, cu zâmbetul său natural și frumos, se uita la mama sa, care îi făcu un semn de mulțumire cu mâna.

– Garoffi, Garrone, Calabrezul: promovați. Pe urmă, trei sau patru care urmară rămăseseră repetenți. Unul începu să plângă, pentru că tatăl său îl amenința de la ușă cu degetul.

Domnul Perboni încercă să-l îmbuneze, zicându-i: Nu, domnule, nu e totdeauna vina lor, adesea e și norocul. Și tocmai acesta e cazul lui. Apoi începu iar să strige: Nelli, promovat. Maică-sa îi trimise o sărutare cu mâna.

– Stardi, promovat! Ca de obicei, el nu arătă nicio bucurie, nu-și dezlipi pumnii de la tâmple. Cel din urmă promovat fu Votini. El venise foarte dichisit. Profesorul se sili și zise:

– Băieți! Astăzi ne aflăm cu toții adunați pentru cea din urmă oară. Am trăit un an împreună și ne despărțim prietenește: Nu este așa? Îmi pare foarte rău că mă despart de voi!

Aici se opri, apoi adăugă:

– Dacă am fost vreodată cam nerăbdător, dacă am fost, fără voia mea, nedrept, sau prea aspru, iertați-mă!

– Nu, nu! strigară părinții și o mulțime de elevi, n-ai fost niciodată nedrept!

– Iertați-mă! începu iarăși profesorul, și iubiți-mă! La anul n-o să mai fiți cu mine, dar eu tot o să vă văd, căci ați rămas întipăriți în mintea și în inima mea. La revedere, băieți!

Apoi veni printre noi și toți îl apucarăm de mână, de haine; cei mai mici se suiau pe bănci, mulți îl sărutară:

– La revedere, domnule Perboni! Vă mulțumim! Rămas-bun! Să nu ne uitați!

A ieșit din clasă emoționat. Plecarăm și noi, grămădindu-ne la ușă.

(„Cuore, inimă de copil“, Edmondo De Amicis)

Zile de toamnă

de George Coșbuc

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează enunțurile legate de poezie.

- ☆ Poezia are _____ strofe.
- ☆ Fiecare strofă are _____ versuri.
- ☆ Titlul poeziei este _____.
- ☆ Autorul (poetul) este _____.

2

Notează cu „X” răspunsurile corecte.

- Poetul descrie două zile de: vară; iarnă; toamnă.
- Prima strofă înfățișează aspectul: pădurii; luncii; grădinii.
- Titlul sugerează: schimbările din natură la venirea toamnei;
 înfățișarea zilelor de toamnă;
 bucuriile toamnei.

3

Jurnal cu dublă intrare. Completează potrivit.

Ieri (ziua trecută)	Azi (ziua prezentă)
◆ Poetul vedea _____ și _____ <i>cum?</i>	◆ Poetul vede _____ și _____
◆ Vremea era _____ <i>ce?</i>	◆ Frunzele _____
ca _____	◆ Este _____ și _____
_____	și _____

4

Scrie câte două însușiri deosebite și frumos exprimate ale cuvintelor date.

Model: bruma argintie, sclipitoare

- ◆ Flori _____,
- ◆ Fluturi _____,
- ◆ Albine _____,
- ◆ Frunze _____,

- 5** Notează câte o comparație pentru fiecare element din natură și completează propoziția.
- * Norii _____ ca _____ .
 - * Vântul precum _____ .
 - * Bruma ca _____ .
 - * Frigul _____ florile asemenea _____ .

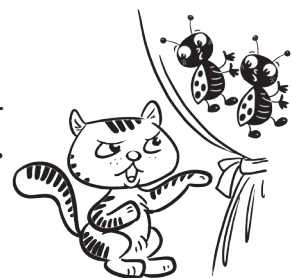
- 6** Găsește cuvinte cu sens asemănător celor date.
- * mândru = _____
 - * veștejite = _____
 - * supărată = _____
 - * înnegurat = _____

- 7** Scrie cuvintele cu sens opus celor date.
- * cald ≠ _____
 - * frumos ≠ _____
 - * înnorat ≠ _____
 - * rea ≠ _____

8 Ți place toamna? Da/Nu. Răspunde și motivează cu 3-4 argumente!

9 *Atelier de creație.* ♦ Imaginează-ți un dialog între două buburuze-surori (intrate în cameră și agățate de perdea) și pisica Tigruța, supărată. Folosește în dialog propoziții exclamative, interogative și enunțiative.

10 Scrie un bilet pe care Tigruța l-ar trimite a doua zi buburuzelor.

Clubul de lectură

Balada unui greier mic

de George Topîrceanu

Peste dealuri zgribulite,
Peste țărini zdrențuite,
A venit așa, deodată,
Toamna cea întunecată.

Lungă, slabă și zăludă,
Botezând natura udă
C-un mănunchi de ciufafai,
Când se scutură de ciudă,
Împrejurul ei departe
Risipește-n evantai
Ploi mărunte,
Frunze moarte,
Stropi de tină,
Guturai...

Și cum vine de la munte,
Blestemând
Și lăcrimând,
Toți ciulinii de pe vale
Se pitesc prin văgăuni,
Iar măceșii de pe câmpuri
O întâmpină în cale
Cu grăbite plecaciuni...

*Doar pe coastă, la urcuș,
Din căsuța lui de humă
A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș
Și pe-aripi pudrat cu brumă:*

*– Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Nu credeam c-o să mai vii
Înainte de Crăciun,
Că puteam și eu s-adun
O grăunță cât de mică,
Ca să nu cer împrumut
La vecina mea furnică,
Fiindcă nu-mi dă niciodată,
Și-apoi umple lumea toată
Că m-am dus și i-am cerut...*

*Dar de-acuș,
Zise el cu glas sfârșit
Ridicând un picioruș,
Dar de-acuș s-a isprăvit...
Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Tare-s mic și necăjit!*

Evaluare inițială

Citește cu atenție fragmentul marcat din poezia „Balada unui greier mic” de George Topîrceanu și rezolvă cerințele.

1

Completează enunțurile legate de poezie.

☆ Titlul și autorul textului sunt _____.

☆ Fragmentul marcat are _____ strofe.

☆ Prima strofă are _____ versuri, a doua are _____ versuri, și a treia are _____ versuri.

☆ Personajele din fragmentul dat sunt: _____.

☆ Ca număr de versuri, strofele sunt _____ (egale, diferite, inegale).

2

Răspunde la întrebări.

a) Cui i se adresează greierul? _____

b) Despre ce personaj mai vorbește el? _____

c) Unde se afla greierașul? _____

d) Ce îi reproșa el toamnei? _____

e) De ce era el supărat? _____

3

Scrie din text cuvinte:

a) cu sens asemănător;

✿ s-a terminat = _____

✿ merge = _____

✿ se ascund = _____

b) cu sens opus.

✿ coborând ≠ _____

✿ bucuros ≠ _____

✿ să risipesc ≠ _____

4

Alcătuiește câte o propoziție în care să utilizezi cuvintele: *s-a, dintr-o, sa.*

DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ

Nr. ITEM	SUFICIENT	BINE	FOARTE BINE
1.	Completează, cu unele greșeli, două enunțuri.	Completează corect trei enunțuri.	Completează corect cele cinci enunțuri.
2.	Răspunde, cu unele greșeli, la două întrebări.	Răspunde corect la trei întrebări.	Răspunde corect la cinci întrebări.
3.	Scrie un cuvânt cu sens opus și unul cu sens asemănător.	Scrie două cuvinte cu sens asemănător și două cuvinte cu sens opus.	Scrie trei cuvinte cu sens asemănător și trei cuvinte cu sens opus.
4.	Scrie corect o propoziție.	Scrie corect două propoziții.	Scrie corect trei propoziții.

Autoevaluare

- Exercițiile date au fost ușoare/dificile.
- E necesar să mai exersezi exercițiul/exercițiile _____.
- Acum sunt: 😊 😐 😞

II. TĂRĂMUL CĂRȚILOR

Radu, computerul și cartea

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Marchează cu „X” răspunsurile corecte.

Textul „Radu, computerul și cartea” este:

a) o povestire;
 un afiș;

b) un text literar;
 un text nonliterar;

c) în proză;
 în versuri.

2

Completează enunțurile.

- ◆ Personajele textului sunt _____.
- ◆ Discuția lor are loc _____, _____.
- ◆ Într-un joc de strategie, pentru a câștiga, trebuie _____ și _____ unde? când?
- ◆ Văzând cartea, Radu a _____ fiind atras de _____.
- ◆ Băiatul _____ mamei pentru _____.

3

Alege explicațiile corecte.

a) Radu trecuse: la alt joc pe calculator;
 la rezolvarea unor probleme mai complicate;
 la următorul nivel al jocului de strategie.

b) La final, cartea și calculatorul:

s-au certat; nu s-au înțeles; au ajuns la un acord.

c) Radu a citit cartea pentru că: era un dar de la mama sa;
 trebuia să citească acea carte pentru tema de la școală;
 era minunat să citească.

4

Răspunde la întrebări.

- a) Cât timp aloci lecturii? Dar calculatorului/telefonului? De ce?
- b) Folosești calculatorul/telefonul doar ca să te relaxezi?
- c) De ce atât cărțile, cât și calculatorul sunt necesare pentru copii?
- d) Care este ultima carte pe care ai citit-o?
- e) Când ai citit-o?
- f) Cine ți-a recomandat-o?
- g) Care este cartea ta preferată? De ce ai recomanda-o colegilor tăi?

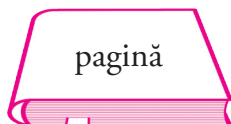
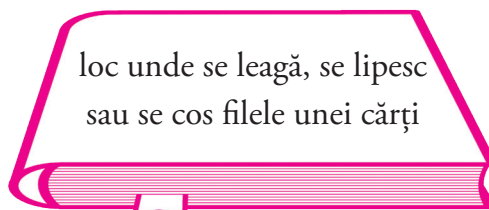
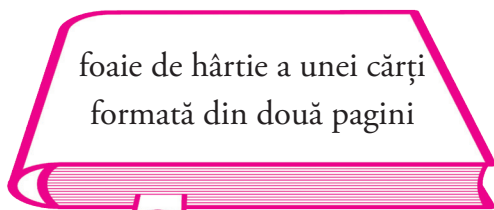
5

Completează diagrama, scriind asemănările și deosebirile dintre carte și computer.

6

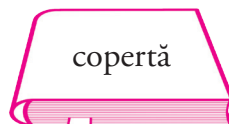
Unește prin săgeți părțile componente ale cărții cu definițiile potrivite.

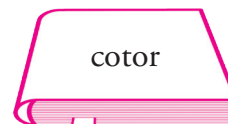
pagină

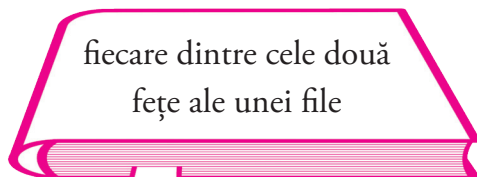
filă

copertă

cotor

fiecare dintre cele două fețe ale unei file

învelișul protector al cărții

7

Completează cu termeni din șirul de mai jos.

- ☀ Locul special amenajat sau instituția unde se păstrează cărțile se numește _____.
- ☀ Cuvântul sau grupul de cuvinte așezat la începutul unei scrieri se numește _____.
- ☀ Un rând retras din text se numește _____.
- ☀ Un fragment unitar din text, care cuprinde o idee principală, se numește _____.
- ☀ Fiecare pagină are un _____.
- ☀ Persoana care scrie o carte se numește _____.
- ☀ Lista așezată la începutul sau la sfârșitul cărții, în care sunt enumerate capitolele și subcapitolele, titlurile textelor din carte, cu indicarea paginii corespunzătoare se numește _____.
- ☀ Pentru a fi mai sugestive și mai atractive, unele texte au una sau mai multe _____.
- ☀ _____ este ceea ce este exprimat în scris de un autor.

(textul, paragraf, bibliotecă, număr, titlu, ilustrații, alineat, cuprins, autor)

8

Notează cu A (adevărat) sau cu F (fals).

- Convorbirea dintre două sau mai multe persoane se numește dialog.
- Într-un dialog, aceeași persoană vorbește și ascultă informațiile transmise.
- Persoana care ascultă se numește ascultător.
- Persoana care vorbește se numește vorbitor.
- Cel care vorbește transmite o informație.
- Cel care ascultă primește o informație.
- În comunicarea orală, rolurile de vorbitor și de ascultător se schimbă pe rând.

9

Cum trebuie să procedeze vorbitorul și ascultătorul pentru ca dialogul să își atingă scopul (să fie eficient)?

Vorbitorul

Ascultătorul

10

Completează CVINTETUL de mai jos.

De ce sunt importante cărțile?

Subiectul →

Două însușiri ale cărților →

Trei acțiuni care exprimă beneficiile aduse de cărți →

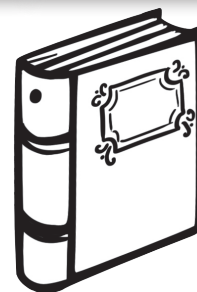
O propoziție alcătuită din patru cuvinte care arată ce înseamnă cărțile pentru tine →

Un cuvânt care denumește calitatea esențială a cărților →

Vorbe înțelepte

- ☞ „Vorba multă, sărăcia omului.“ – Proverb românesc
- ☞ „Vorba dulce mult aduce.“ – Proverb românesc
- ☞ „Cine vorbește seamănă, cine ascultă culege.“ – Proverb românesc
- ☞ „Cu cât gândim mai puțin, cu atât vorbim mai mult.“ – Proverb francez
- ☞ „Nu spune puțin în vorbe multe, ci mult în vorbe puține.“ – Pitagora
- ☞ „Cei mai de succes oameni pe care i-am cunoscut sunt cei care ascultă mai mult decât vorbesc.“

– Bernard Baruch

11

Alege din coloana alăturată informațiile potrivite și completează fiecare enunț.

Prezentarea unei persoane cuprinde datele de _____ .	numele, vârsta, ocupația, adresa
În prezentare trebuie să apară _____ .	alte informații semnificative despre acea persoană
O prezentare completă poate să cuprindă și _____ .	identitate

12

Citește cu atenție textul de mai jos și adaugă-i titlul și un sfârșit care consideri că sunt potrivite.

Joce de rol

Comunicare

.....

Matei este în parc cu bunica, dar în jur nu este niciun copil. Și-a luat mingea cea nouă și se joacă singur, aruncând la coșul de baschet.

O lovitură ratată și mingea se rostogolește departe, pe o alee, de unde apar un alt băiat și bunicul lui. Copilul necunoscut prinde mingea și i-o înapoiază.

– Mulțumesc! spune Matei.

– Cu plăcere! Dacă bunicii noștri sunt de acord, vrei să ne jucăm împreună?

– Da! răspunde Matei încântat.

– Ce bine! Eu mă numesc Dan Ionescu, am nouă ani și sunt elev în clasa a III-a B, la Școala Gimnazială „Ion Minulescu”, din orașul nostru. Locuiesc chiar lângă școală.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13

Ai completat la exercițiul anterior prezentarea lui Matei? Dacă da, citește-o în fața clasei. Argumentează ce colegi au realizat prezentări complete.

Câteva reguli de prezentare:

☆ Este necesar ca toți copiii care sunt prezenți la o aniversare sau la o activitate cu un număr limitat de participanți să se cunoască între ei.

☆ Dacă nu ai înțeles numele persoanei care s-a prezentat, roag-o să îți mai spună numele încă o dată.

☆ Folosește formule precum: „Sunt încântat să vă/te cunosc!”, „Îmi pare bine că ...”, „Îmi face plăcere să ...”.

☆ Prezentarea poate fi însoțită de strângerea mâinii.

☆ **Atenție!** Ești politicoasă/politicoasă cu toți partenerii de dialog, chiar dacă sunt adulți sau copii. Formule de genul „Vă rog...”, „Te rog...”, „Vă mulțumesc!”, „Mulțumesc!” etc. sunt obligatorii!

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

Trasează săgeți la explicațiile potrivite.

Anul acesta, **cultura** de porumb a fost afectată de secetă.

Cercetătorii au obținut o **cultură** de bacterii.

Lectura te ajută să îți dezvolți **cultura** generală.

cunoștințe variate în diverse domenii pe care le are o persoană

creșterea (cultivarea) plantelor

creștere, în laborator, a bacteriilor; colonie (grup) de bacterii obținută pe această cale

2

Leagă cuvintele care au sens asemănător.

timp ○
hotărăști ○
isteț ○
ajutor ○
citit ○
nivel ○
te obosesc ○
atractive ○
computer ○
victorie ○

○ te epuizează
○ etapă
○ atrăgătoare
○ inteligent
○ calculator
○ reușită
○ vreme
○ decizi
○ sprijin
○ lecturat

3

Unește cuvintele cu sens opus.

adevărat ●
s-a ridicat ●
atent ●
sănătate ●
exces ●
a adormit ●
obosit ●
a început ●
încântat ●
viitor ●

● neatent
● trecut
● odihnit
● s-a sfârșit
● boală
● lipsă
● dezamăgit
● a coborât
● neadevărat
● s-a trezit

4

Împreună cu colegii și cu doamna învățătoare descoperă sensurile cuvântului **carte**.

☆ Am cumpărat o **carte** nouă din seria „Harry Potter“. _____

☆ O **carte** de joc s-a rupt. _____

☆ În muzeul liceului era expusă o **carte** de onoare. _____

☆ Bunica are o **carte** veche de telefon din anul 1986. _____

☆ Am găsit o **carte** poștală veche. _____

☆ „Ai **carte**, ai parte.“ _____

☆ În trecut, fiecare salariat avea o **carte** de muncă. _____

Povestea unei cărți

Prima zi de școală. O fetiță cu părul buclat, ochi mari și albaștri, pășește sfioasă în noua sa clasă, care îi va fi a doua casă în următorii ani...

Clasa era goală, doar un manual stătea stingher pe banca de lângă geamul deschis. Deodată se aude un fâșâit... Vântul răsfoia manualul, întorcându-i filele cu putere. Parcă-l citea!

Fetița se apropie și atinse cartea și, ca prin minune, se trezi în mijlocul unei păduri, în fața unui copac uriaș. Se uită speriată în stânga și în dreapta și închise ochii, sperând să fie doar imaginația ei. Într-adevăr, când îi deschise din nou, se afla tot în clasă, dar, spre surprinderea ei, auzi un glas:

– Copacul pe care l-ai văzut eram eu înainte ca oamenii să mă transforme în ceea ce sunt acum!

Fetița se uită mirată în jur, neștiind ce să creadă, dar privirea îi reveni pe manual când filele în bătaia vântului îi atinseră mâna. Cu tremur în glas întrebă:

– Tu ai vorbit?

– Da, eu! Și vântul deschise cartea la prima lecție. Voi fi îndrumătorul tău anul acesta, dar trebuie să ai grijă de mine!

– Oooooo, dar oare visez? Cum să vorbească o carte?

– Nu, nu visezi! Toate cărțile au dreptul să vorbească în prima zi de școală! Primele lucruri pe care mi le aduc aminte sunt pădurea și animalele... Eram un stejar, care a trăit veacuri întregi și a văzut lucruri pe care oamenii din ziua de azi doar și le pot imagina din cărți! Încă de când eram doar un copăcel aveam ceva special. La poalele mele s-au adăpostit haiduci vestiți și la umbra crengilor mele s-au odihnit Horea, Cloșca și Crișan, când se ascundeau de urmăritori.

Câte bătălii au trecut pe lângă mine și am scăpat cu bine, până când s-a născut o legendă pe seama mea. Se spunea că sunt nemuritor și că le aduc noroc celor care stau în preajma mea. Este și un sămbure de adevăr în toată povestea asta! Copii și adulți, săraci și bogați, oameni simpli sau capete încoronate, toți s-au oprit măcar pentru o clipă lângă trunchiul meu puternic. Eu le-am oferit tuturor liniște și alinare, ajutându-i să găsească, de fiecare dată, calea cea dreaptă.

Și anii au trecut! Totul a fost bine, până când am fost atins de un fulger. În acel moment o jumătate din trunchiul meu s-a uscat și așa am trăit mulți ani, până când oamenii neștiutori m-au tăiat, crezând că oricum o să mor și astfel am devenit mobilă... Numai că a mai rămas o parte din mine, din care s-a realizat manualul pe care îl vezi acum! De aceea sunt o carte mai specială...

Acum tot ce îți mai pot spune e să ai tu grijă de mine!

Deodată, glasuri de copii s-au auzit pe hol și ușa de la clasă s-a deschis. Într-o secundă, vântul a încetat să mai bată, iar manualul stătea acolo ca orice altă carte, de parcă nu ar fi vorbit el cu câteva minute înainte!

Fetița a văzut surprinsă că pe pagina unde rămăsese deschis manualul era imprimat un semn ciudat care semăna cu o inimă! A zâmbit fericită și a strâns cartea la piept.

Mi s-a terminat caietul

după Mircea Sântimbreanu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează enunțurile.

- ◆ Titlul textului este _____.
- ◆ Acest fragment face parte din volumul _____, care a primit Premiul Asociației Scriitorilor din București în 1974.
- ◆ Autorul, _____, a fost publicist, _____ și _____. Cele mai cunoscute scrieri ale acestuia sunt: _____.

2

Bifează răspunsurile care se potrivesc cu informațiile din text.

Textul „Mi s-a terminat caietul” este:

- a) o povestire; b) un text literar; c) în proză;
 un afiș; un text nonliterar; în versuri.

Întâmplările din text se petrec:

- în parc; acasă; în clasă.

Băiatul era:

- furios; uimit; nepăsător.

Foile caietului au ajuns:

- avioane; biciclete;
 la coș; bilețele; la poștă.

Autorul a scris despre:

- hărnicia băiatului; năravul băiatului; veselia băiatului.

3

Completează proverbele și alege-l pe acela care transmite același mesaj cu cel al textului „Mi s-a terminat caietul”.

- ❁ Caietul este _____ elevului.
- ❁ O carte închisă este doar _____ . (proverb chinezesc)
- ❁ Să nu îți corectezi _____ e o greșeală și mai mare. (Confucius)
- ❁ Oamenii _____ din greșeli.
- ❁ Lupul își schimbă părul, dar _____ ba.

(năravul, greșeala, învață, oglinda, o bucată de hârtie)

4 **Eseul de 5 minute.** Scrie un text de 4-5 enunțuri prin care să exprimi părerea ta despre faptele băiatului și susține-o prin cel puțin un argument.

5 Găsește trei cuvinte reprezentative pentru text.

6 Dacă s-ar realiza un film după această povestire, în ce rol ți-ar plăcea să joci? De ce?

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Unește cuvintele care au același înțeles.

- defect
- aeroport
- zgomot
- molimă
- ciclist
- mister
- file
- greșeală

- aerodrom
- foi
- biciclist
- epidemie
- nărav
- eroare
- zbârnâit
- taină

2 Găsește cuvinte cu înțeles opus pentru:

- ✿ a coborî ≠ _____
- ✿ aterizare ≠ _____
- ✿ întotdeauna ≠ _____
- ✿ lin ≠ _____
- ✿ să dezleg ≠ _____
- ✿ a se isprăvi ≠ _____
- ✿ dreptate ≠ _____

3 Explică expresia *a-și lua zborul*. Alcătuieste un enunț cu aceasta.

4 Completează enunțurile cu ortogramele *ia/i-a*.

- _____ uite ce lin aterizează un avion pe un caiet! _____ spus băiatul colegei de bancă.
- _____ „bicicleta“ de pe banca mea! _____ răspuns fata!
- _____ bilețelul și dă-l Mariei! S-a agățat în _____ ta!
- _____ vezi-ți de treabă! _____ replicat colega.

5 Continuă propozițiile.

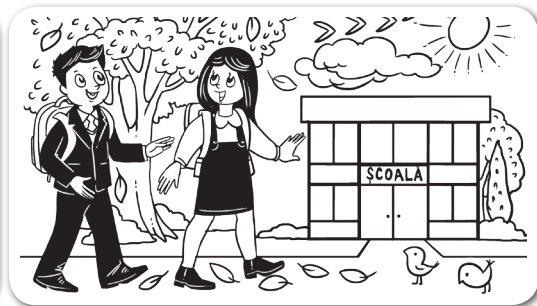
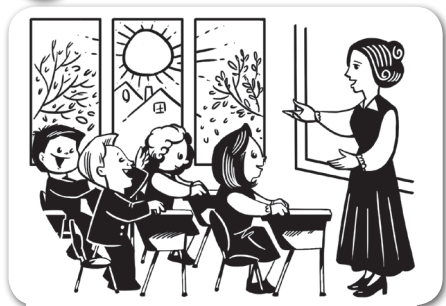
- ❖ Băiatul ia _____.
- ❖ Acesta i-a _____.
- ❖ Autorul ia _____.
- ❖ I-a _____ caietului multe foi.

6 Alcătuește un enunț în care să folosești ambele forme: *ia* și *i-a*.

Știi că... ?

- ❖ Mircea Sântimbreanu (1926-1999) a fost profesor de istorie și director al Editurii Albatros.
- ❖ „Recreația mare“ a avut parte de numeroase ediții în limba română, a primit Premiul Asociației Scriitorilor din București și a fost tradusă în mai multe limbi.
- ❖ Hârtia a fost inventată de chinezi din coajă de dud.
- ❖ Pentru a scrie, la început oamenii foloseau desene, care simbolizau diverse lucruri, bunuri, animale sau rezerve de alimente. Prima scriere de acest tip este veche de peste 5300 de ani.

7 Povestește oral întâmplările ilustrate de imaginile următoare.

A fost odată o fetiță tare drăgălașă, bucălată și plină de energie. Se numea Veronica.

Deși, pe unde trecea, lăsa în urmă prăpăd – asemeni unui taifun – penare trântite, caiete rupte, lucruri aruncate etc., figura ei de înger o recomanda ca fiind o fată simpatică. Găsea tot felul de justificări absurde pentru ceea ce făcea: „Penarul a sărit singur de pe bancă, pentru că nu mi-ai împrumutat creionul tău...”; „Cartea și-a agățat coperta de cordonul uniforme mele și a căzut...”.

Și totul se întâmpla așa... din senin, de parcă lucrurile din jur au prins viață și au intrat în jocul ei făcându-i pe plac, pentru a o ajuta să se răzbune copilarăște pe colegii care nu-i cântă în strună.

Dar încă n-ați aflat nimic! Într-o zi, să vedeți ce grozăvie... Cartea unui coleg a fost schimonosită, fiind folosită drept armă într-o dispută dintre Veronica și băiat. Biata carte! Copertile au început să-i zboare...

Nu a trecut mult și în liniștea clasei se auzi un suspin. Copiii se uitau mirați unii la alții... Niciunul dintre ei nu plângea!

– Hîi! Hîi! se auzi din nou, din ce în ce mai aproape de fetiță.

Toți colegii stăteau cu privirea ațintită spre Veronica, așteptând parcă un răspuns.

– Ce-i? De ce vă uitați la mine? Nu eu plâng!

Atunci plânsul se auzi și mai puternic și un glas înnodat de lacrimi spuse:

– Sunt eu, Cartea lui Bogdan! Hîi! Hîi!

Copiii se minunau care mai de care...

– Mi-ai stâlcit fața! continuă Cartea. Acum n-o să mai poată învăța și alți copii tainele ce le ascund în paginile mele, pentru că o fetiță rea mi-a îndoit foile...

Veronica plecă privirea în podea, simțindu-se vinovată de mâhnirea Cărții. Un val de roșeață îi năvăli în obrajii bucălați, ce semănau acum cu două cireșe pârguite. Numai năsucu-i cărn arbora un soi de mândrie, iar ochii săi ca două mărgele negre cereau îndurare...

– Te rog să mă ierți, dragă Carte! Am să îndrept îndată tot răul făcut...

Și se apucă Veronica să îndrepte filele cărții, să-i lipească una câte una copertile. În timp ce încerca să repare cartea îi spunea cu părere de rău:

– Cărtică dragă, te repar îndată, dar te rog să nu mai plângi, fiindcă eu sunt o fetiță veselă și plânsul tău mă întristează... Uite, știi... eu vreau să devenim prietene.

Veronica a dăruit cartea ei colegului Bogdan, în semn de împăcare și a păstrat-o pe cea care de acum îi era prietenă.

În fiecare seară răsfoia paginile prietenei sale, Cartea, și descoperea noi povești, noi prieteni printre personajele acestora.

Totuși, paginile ușor șifonate îi aminteau de isprava ei, de care nu era deloc mândră... Privea Cartea și... parcă vedea un chip în care au fost săpate riduri adânci înainte de vreme... Atunci își dori foarte tare să aibă puteri magice și să șteargă ridurile de pe chipul cărții. Dar ce putea face o fetiță de clasa întâi?

Iubirea ei pentru Carte se transformă într-o Zână Bună care netezi fața prietenei Veronicăi.

● **Transcrie pe caiet fragmentul în care Veronica își dă seama de comportamentul ei greșit și încearcă să se revanșeze față de colegul său. Respectă așezarea corectă în pagină și scrierea caligrafică.**

Invitație la lectură: Citește și alte povestiri scrise de Mircea Sântimbreanu: *Cu și fără ghiozdan, Sub lupă, La telefon... telefonul, 32 de premianți, Extemporale și... alte lucrări scrise, Lângă groapa cu furnici, Schițe vesele, Mama mamușilor mahmuri, Un Gulliver în țara chiticilor, Recreația mare.*

Aventura de ciocolată

după Eduard Jurist

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Marchează cu „X” variantele corecte.

- Textul este:
 - un text informativ/articol de ziar;
 - un text narativ/povestire;
 - un text liric/poezie.
- Timpul acțiunii este:
 - într-o seară când băiatul se pregătea de culcare;
 - într-o zi când părinții erau plecați de acasă;
 - într-o zi de toamnă.
- Locul acțiunii se plasează:
 - în casa în care locuia băiatul;
 - pe cosmodrom;
 - în rachetă;
 - pe planeta de ciocolată.
- Personajele întâmplării sunt:
 - cosmonautul;
 - ființele de ciocolată;
 - mama;
 - tata;
 - bunica;
 - băiatul.
- Băiatul:
 - era acasă;
 - moțăia;
 - era plecat de acasă.
- El a găsit cutia cu:
 - ace, foarfeci, ochelari;
 - ace, nasturi și foarfeci;
 - soldați, animale sau nasturi.
- Curiosul copil a apăsat pe un nasture/buton și s-a pomenit pe un:
 - motodrom;
 - hipodrom;
 - cosmodrom;
 - ciclodrom.

▪ De pe cosmodrom a plecat cu racheta spre:

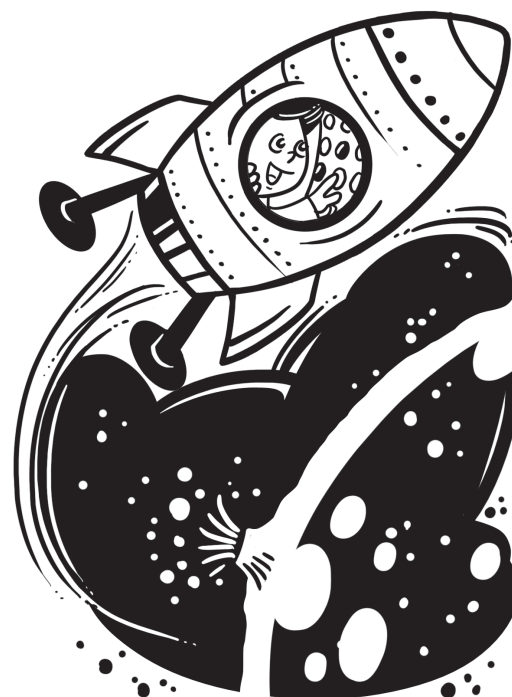
- Lună;
- planeta de ciocolată;
- tărâmul zmeilor.

▪ Pe planeta pe care a ajuns a văzut:

- un soare galben de poleială;
- cosmonauți;
- mlaștini clocotitoare cu cremă de ciocolată;
- ființe de ciocolată;
- orașe de ciocolată.

▪ După ce a mușcat dintr-un nasture de ciocolată, băiatul:

- s-a trezit din nou acasă, cu nasturele mamei în mână;
- s-a transformat într-o ființă de ciocolată;
- a adormit.

2

Formulează mai multe întrebări pentru răspunsurile date.

Model: **Cine** a ajuns pe cosmodrom după ce a apăsat pe buton?

Unde a ajuns băiatul după ce a apăsat pe buton?

Când a ajuns băiatul pe cosmodrom?

Băiatul a ajuns pe cosmodrom după ce a apăsat pe buton.

● Racheta l-a condus pe copil pe o planetă de ciocolată.

● Pe planeta de ciocolată locuiau ființe de ciocolată.

● Băiatul a mușcat din nasturele de ciocolată aflat într-un galantar.

3

Describe planeta de ciocolată pe care a ajuns băiatul.

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1

Unește ceea ce se potrivește.

Cosmos

cosmonaut

cosmic

cosmografie

cosmograf

cosmonautică

ramură a astronomiei care se ocupă cu descrierea corpurilor și a fenomenelor cerești

om de știință care se ocupă cu cosmografia

Univers; spațiu infinit care înconjoară atmosfera Pământului

persoană, cu pregătire specială, care pilotează o navă cosmică sau care face parte din echipajul acesteia; astronaut

știință care se ocupă cu studiul zborurilor cosmice; astronautică

care ține de cosmos; propriu cosmosului

2 Desparte în silabe cuvintele.

● cosmonaut → _____ ● rachetă → _____

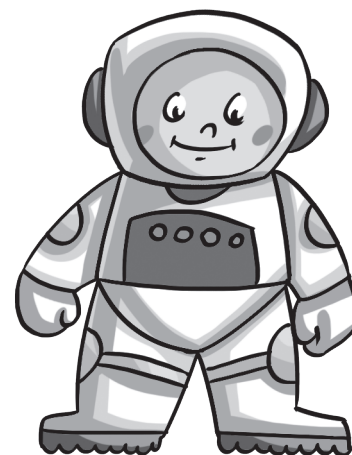
● cosmic → _____ ● cosmodrom → _____

● astronaut → _____ ● Cosmos → _____

3 Alcătuieste propoziții folosind cuvintele *astronaut, stație spațială, rachetă, cosmodrom*.

4 Găsește cinci cuvinte înrudite cu *cosmonaut*.

5 Scrie sensurile diferite ale cuvântului *buton*.

Atenție! Cuvântul „buton“ are două forme de plural.
butoni – nasturi din metal, sidef sau alte materiale, cu care se încheie gulerile, manșetele
butoane – piese mici, în formă de discuri, care, prin apăsare sau învârtire, asigură un contact electric sau o acțiune mecanică.

Alcătuieste propoziții.

butoane:

butoni:

6 Observă cum au fost scrise cuvintele *într-o, într-un* în textul „Aventura de ciocolată“.

Găsește alte exemple.

✿ într-o zi

✿ într-un fotoliu

✿ într-o clădire

✿ într-un galantar

Seriene corectă

7 Alcătuieste câte un enunț conform cerințelor: *într-o* să fie situat la începutul propoziției; *într-un* să fie situat la mijlocul propoziției.

8 Scrie enunțuri folosind cuvintele înrudite cu *ciocolată*.

ciocolatiu –

ciocolatie –

ciocolatier –

ciocolaterie –

9 Imaginează-ți că și tu vei ajunge pe o planetă de ciocolată. Scrie un scurt text în care să folosești câteva dintre expresiile: *aventura de ciocolată, tărâm de ciocolată, munți de ciocolată, fața ciocolatie, ființe de ciocolată, orașe de ciocolată*.

Rețeta bunicii

Ciocolată de casă

INGREDIENTE

- 150 g zahăr
- 120 g unt
- 250 g lapte praf
- 50 g cacao
- 50 g alune
- 100 ml apă

Când ai poftă de ciocolată, îți recomandăm să încerci cea mai simplă rețetă de ciocolată de casă. Se face imediat, nu ai nevoie de ingrediente multe, iar rezultatul este delicios. Bunica sigur își va aminti cum se amestecă ingredientele pentru a obține desertul dorit. Dacă bunica nu te poate ajuta, caută rețeta pe internet.

Clubul de lectură

Charlie și fabrica de ciocolată

(fragment)

de Roald Dahl

Faceți cunoștință cu Charlie

Aceste două persoane foarte în vârstă sunt tatăl și mama domnului Bucket. Numele lor sunt bunicuțul Joe și bunicuța Josephine.

Iar aceste persoane foarte în vârstă sunt tatăl și mama doamnei Bucket. Ei se numesc bunicuțul George și bunicuța Georgina.

Acesta este domnul Bucket. Aceasta este doamna Bucket. Domnul și doamna Bucket au un băiețel pe nume Charlie Bucket. El e Charlie.

Ce mai faceți? Bine, dar tu? Bine, mulțumesc. Charlie e încântat să vă cunoască.

Întreaga familie – cei șase adulți (numărați-i) și micuțul Charlie Bucket – trăiește într-o căsuță din lemn, aflată la marginea unui mare oraș.

Casa nu era nici pe departe îndeajuns de spațioasă pentru atâția oameni, care trăiau extrem de înghesuiți. Nu erau decât două camere, cu totul, și un singur pat. Acesta fusese dat spre folosința bunicilor, care erau atât de bătrâni și de obosiți. Atât erau de obosiți, că nu se dădeau niciodată jos din el.

Bunicuțul Joe și bunicuța Josephine la un capăt, bunicuțul George și bunicuța Georgina la capătul celălalt.

Domnul și doamna Bucket, împreună cu micuțul Charlie Bucket, dormeau în camera învecinată, pe niște saltele așezate pe dușumea.

Pe timpul verii, asta nu era așa de rău, însă iarna, curenți reci ca gheața măturau podeaua cât era noaptea de lungă, și era ceva groaznic.

Nici vorbă să își poată permite să cumpere o casă mai de Doamne-ajută – nici măcar un pat în plus. Erau mult prea săraci.

Domnul Bucket era singurul din familie care avea o slujbă. Lucra într-o fabrică de pastă de dinți, unde stătea toată ziua la o masă și înșuruba căpăcelele în capul tuburilor, după ce fuseseră umplute. Numai că o persoană care înșurubează capacele nu e plătită cine știe ce, și bietul domn Bucket, oricât de mult ar fi muncit și oricât de repede ar fi înșurubat căpăcelele, nu izbutea niciodată să strângă destui bani ca să cumpere măcar jumătate din lucrurile de care are nevoie o familie atât de numeroasă. Nu erau nici măcar destui bani ca să cumpere mâncare pentru toți. Singurele alimente pe care și le puteau permite erau pâine cu margarină la micul dejun, cartofi fierți și varză la prânz și ciorbă de varză la masa de seară. Duminica era nițeluș mai bine. Așteptau cu toții nerăbdători să vină duminica, fiindcă atunci, chiar dacă aveau exact aceleași feluri de mâncare, fiecare din ei avea voie să mai mănânce o porție.

Firește, familia Bucket nu murea de foame, dar absolut toți – cei doi bunicuți, cele două bunicuțe, tatăl lui Charlie, mama lui, dar, mai ales, micuțul Charlie – trăiau de dimineața până seara cu o senzație oribilă de gol în stomăcele.

Charlie suferea cel mai tare. Și, cu toate că deseori tatăl și mama lui renunțau la porțiile lor de la cină sau de la prânz ca să i le dea lui, tot nu era suficient pentru un băiețel în creștere. El își dorea cu disperare ceva mai sățios și mai bun decât varza sau ciorba de varză. Lucrul după care tânjea mai mult decât orice pe lume era... CIOCOLATA.

Dimineața, în drum spre școală, Charlie vedea tablete imense de ciocolată în vitrinele magazinelor și se oprea să se holbeze la ele, cu nasul lipit de geam, simțind cum îi lasă gura apă de poftă. De mai multe ori pe zi, vedea cum alți copii scoteau din buzunare batoane cu cremă, pe care le mestecau lacomi, iar asta, desigur, era tortură pură.

O dată pe an doar, de ziua lui, apuca și Charlie Bucket să guste o fărâmbă de ciocolată. Toți membrii familiei puneau bănuți deoparte pentru această ocazie specială, iar, când sosea ziua cea mare, Charlie era întotdeauna cadorisit cu un baton mititel de ciocolată doar al lui. Și, de fiecare dată când îl primea, în acele dimineți miraculoase când era ziua lui, îl puneă cu grijă într-o cutiuță de lemn, care îi aparținea, și îl prețuia de parcă ar fi fost aur curat; apoi, în zilele următoare, nu își permitea decât să îl privească, fără să îl atingă. Când, în cele din urmă, nu mai rezista, desfăcea o bucățică minusculă de ambalaj, într-un colț, care scotea la iveală o bucățică minusculă de ciocolată, din care lua o bucățică minusculă – doar cât să permită gustului încântător de dulce să i se împrăștie încet pe limbă. În ziua următoare, mai ronțăia un picuț, și tot așa. În felul ăsta, Charlie făcea ca batonul lui de ciocolată de zece cenți să îl țină mai bine de o lună.

Dar încă nu v-am spus ce lucru îl chinuia pe Charlie, iubitorul de ciocolată, mai mult decât orice altceva. Acest lucru, pentru el, era mult, mult mai rău decât să vadă tabletele de ciocolată în vitrine sau pe ceilalți copii molfăind batoane cu cremă chiar în fața lui. Era cea mai groaznică tortură pe care v-o puteți imagina, și anume:

Chiar în acel oraș, de fapt, chiar în fața casei în care locuia Charlie, se afla o IMENSĂ FABRICĂ DE CIOCOLATĂ!

Ia închipuiți-vă așa ceva!

Și nu era vorba, pur și simplu, de o fabrică enormă oarecare de ciocolată. Era cea mai mare și mai faimoasă din lume!

 Invitație la lectură: Pentru a afla și alte peripeții prin care a trecut micuțul băiat, poți citi și „Charlie și Marele Ascensor de Sticlă“ de Roald Dahl.

O faptă generoasă

după Edmondo De Amicis

• Înțelegerea textului •

1

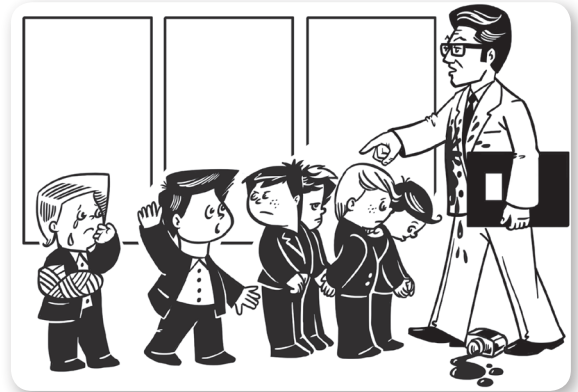
Bifează răspunsul corect și apoi justifică alegerea făcută.

Textul este: literar narativ, nonliterar, pentru că _____

2

„DA“ sau „NU“?

- Franti a fost răutăcios.
- Crossi a aruncat călimara cu cerneală.
- Garrone și-a asumat vina.
- Profesorul îi ceartă pe vinovați.
- Profesorul l-a iertat pe vinovat.
- Crossi a șoptit ceva la urechea profesorului.

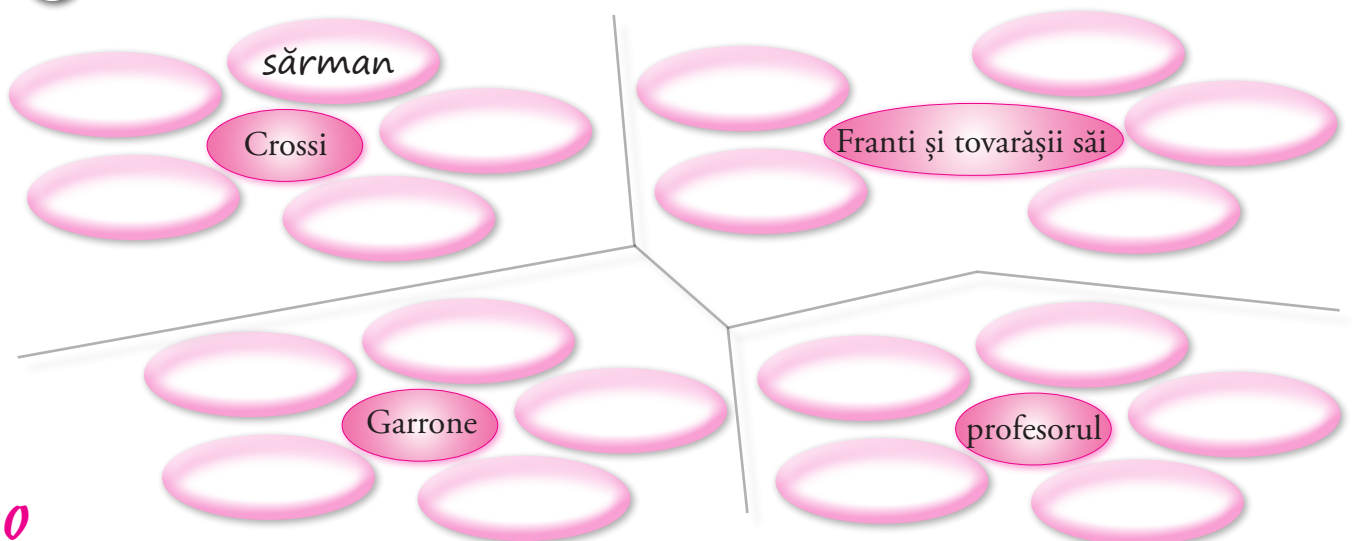
3

Spune-ți părerea! Cum ai fi procedat dacă ai fi fost coleg de clasă cu Franti și Crossi?

- a) Ai fi tăcut, pentru că _____
- b) Te-ai fi amuzat și tu, pentru că _____
- c) Ai fi intervenit, pentru că _____
- d) Te-ai fi unit cu alți colegi și _____

4

CIORCHINELE. Adaugă însușiri potrivite fiecărui personaj.

5

Formulează întrebări referitoare la textul citit și cere-le colegilor să răspundă.

6

Citește povestirea „Cei doi prieteni“ de Lev Tolstoi și apoi completează harta textului.

Cei doi prieteni

de Lev Tolstoi

Doi prieteni mergeau prin pădure, când un urs le ieși înaintea. Unul din ei o rupse la fugă, sări într-un copac și se ascunse în frunzarul acestuia, celălalt rămase în mijlocul drumului. Neavând altă ieșire, se trânti la pământ și făcu pe mortul.

Ursul se apropie de el și prinse a-l mirosi. Omul încetă până și să respire. Ursul îi adulme-

că obrazul și, părându-i-se că într-adevăr este mort, plecă de acolo.

După ce ursul se îndepărtă, celălalt coborî din copac și îl întrebă răsând:

– Ia spune, ce ți-a șoptit ursul la ureche?

– Mi-a șoptit că-s niște ticăloși cei care fug și își lasă prietenii în primejdie.

Autorul

Titlul textului

Timpul

Locul

Personaje

Cuvinte noi

Întâmplări

Învățătura textului

Părerea mea despre acest text

Reține!

■ **Cererea familiară** este de obicei formulată cu „tu“, nu cu „dumneavoastră“. Familiar înseamnă să vorbești simplu și relaxat, fără formule de politețe, cu persoane apropiate, pe care le cunoști bine.

Vorba dulce mult aduce! Realizează două dialoguri în care să folosești formule de solicitare politicoase și familiare.

Joc de rol

O permisiune... negociată

Sergiu este acasă cu fratele său mai mic, Tudorel.

Tudorel (pe un ton de comandă): Dă-mi cutia ta cu carioci!

Sergiu: Pune-ți pofta în cui!

Tudorel: Ce înseamnă asta cu „pofta în cui“?

Sergiu: Adică renunță, că nu îți dau cariocile mele! Clar?

Tudorel: Te roog, numai puțin, că ale mele nu mai colorează.

Sergiu: După ce ai „mâzgălit“ toată cartea cu animale, cred și eu.

Tudorel: Nu e adevărat. Am colorat animalele, dar am vrut să termin repede.

Sergiu: De ce? (întrebă fratele mai mare nedumerit)

Tudorel: Eu vreau o carte cu avioane..., pentru că mă fac pilot.

Sergiu: Aha! Și ce i-ai spus mamei?

Tudorel (imitând tonul rugător): Te rog frumos, poți să-mi cumperi acum o carte cu avioane? Și mi-a cumpărat! (spuse el cu satisfacție)

Sergiu: Bine, ți le dau, de probă, pentru o pagină. Dacă ai grijă de ele și colorezi frumos, le mai vezi și altă dată.

Tudorel: Mulțumesc, fratele meu alb! (spuse serios puștiul)

Sergiu (pe un ton jumătate supărat, jumătate comic): Ce-ai spus?

Tudorel: Îmi plac și poveștile cu indieni, nu numai avioanele.

Și Tudorel o zbughi vesel din cameră.

Citește replicile, apoi notează **P** pentru cererile politicoase și **F** pentru cele familiare.

- a) – Bună dimineața! Vă rog să mă scuzați pentru că am întârziat! Îmi pe să intru în clasă?
- b) – Poți să vii cu mine ca să ne plimbăm cu rolele?
- c) – Îmi puteți împrumuta, vă rog, cartea „Pinocchio“ de Carlo Collodi?
- d) – Vrei să-mi împrumuți puțin stiloul tău?
- e) – Vă rog să stați pe scaunul meu!

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Alege din listă cuvintele cu același sens și apoi transcrie-le în dreptul cuvintelor potrivite:
a fremăta, amărât, a se mânîia, mărinimos, trist, a susura, mîbnit, darnic, a se înverșuna, altruist, a se înfuria, nobil, supărat, iritat, a murmura, a persista.

- generos = _____
- a șopti = _____
- necăjit = _____
- a se îndârji = _____

2 Observă sensurile, apoi alcătuește oral enunțuri cu expresiile următoare:

- *a-și ieși din fire (sau din sărite, din răbdări, din pepeni, din țâțâni, din balamale)* = a se enerva foarte tare, a se mânîia
- *a ieși în relief* = a fi mai în afară decât cele din jur, a fi proeminent, a se remarca
- *a-i ieși (cuiva) ochii din cap* = a depune un efort extrem de mare
- *a-i ieși (cuiva) înainte sau a ieși în calea cuiva* = a întâmpina pe cineva
- *a ieși biruitor (sau învingător)* = a birui, a învinge

3 Completează spațiile libere. Alcătuește apoi enunțuri.

<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; display: inline-block;">iau</div>	}	<p style="color: #e91e63; text-align: center;"><i>călimara</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; display: inline-block;">i-au</div>	}	<p style="color: #e91e63; text-align: center;"><i>aruncat</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
---	---	---	--	---	--

4 Scrie între paranteze sensul cuvintelor colorate.

- Din piață, eu *iau* mere proaspete. (**cumpăr**)
- Acum *iau* prune proaspete din livada bunicilor. (_____)
- *Iau* cartea „Cuore“ de la colega mea de bancă. (_____)
- Elevii conștiincioși *iau* numai note bune. (_____)
- Eu *iau* sacul dintr-o parte și tu din cealaltă. (_____)

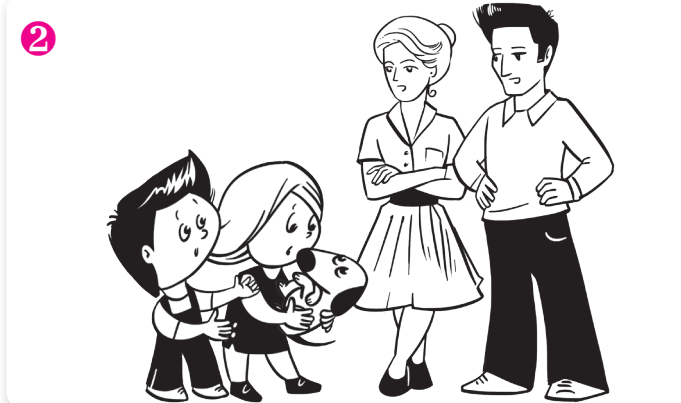
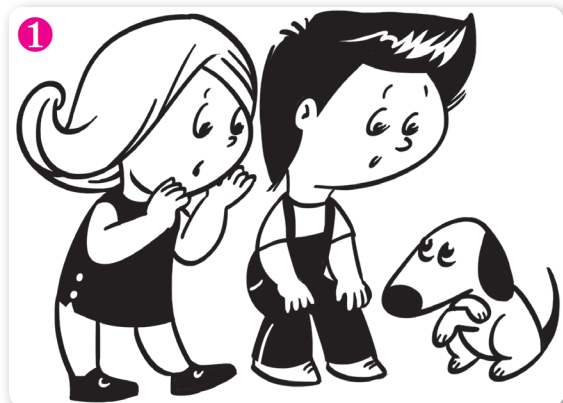
5 Subliniază greșelile, apoi transcrie corect enunțurile.

- Franti și amicii săi răutăcioși i-a aruncat vorbe grele bietului Crossi.
- Apoi, ei i-au coji de castane și îl lovesc.
- La început, copiii nu iau sărit în ajutor.
- Lui Crossi iau înotat ochii în lacrimi.

Planul simplu de idei

6 a) Observă imaginile cu atenție. Formulează ideile principale, folosind întrebările „Cine?“, „Ce face?“. Poți da nume personajelor.

b) Gândește-te la un titlu potrivit. _____

c) Cu ajutorul planului simplu de idei desprins din ilustrațiile de mai sus, realizează povestirea orală a întâmplărilor.

d) Pornind de la imaginile **2** și **3**, scrie două dialoguri în care să folosești tipurile de cereri indicate mai jos.

2 Cerere familiară

3 Cerere politicoasă

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

O medalie binemeritată

de Edmondo De Amicis

Azi-dimineață a venit să împartă medaliile Inspectorul școlar, un domn cu barbă albă, îmbrăcat în negru.

A intrat în clasă, împreună cu directorul, puțin înainte de sfârșitul orelor și s-a așezat lângă învățător.

A pus câteva întrebări unora dintre colegi, apoi a dat prima medalie lui Derossi.

Înainte de a o da pe a doua, i-a ascultat câteva momente pe director și pe învățător, care-i vorbeau încet.

Toți se întrebau: „Cui îi va fi dată, oare, a doua medalie?”

Inspectorul spuse cu glas tare:

– Medalia a doua a meritat-o, săptămâna asta, elevul Pietro Precossi: pentru hărnicia lui de acasă, pentru lecții, pentru scrisul frumos, pentru comportare, pentru tot.

Toți s-au întors să-l privească; se vedea bine că sunt bucuroși.

Precossi s-a ridicat uimit, de parcă nu mai știa pe ce lume e.

– Vino mai aproape, îi spuse Inspectorul.

Precossi ieși din bancă și se duse lângă masa învățătorului. Inspectorul privi cu atenție chipșorul acela ca de ceară, trupul acela slab, îmbrăcat cu haine prea largi pentru el și ponosite, ochii buni și triști care-i ocoleau privirea, dar în care se ghicea o întreagă istorie de suferințe; apoi, îi spuse cu un glas plin de afecțiune, punându-i medalia pe piept:

– Precossi, îți dau medalia. Nimeni nu-i mai vrednic ca tine s-o poarte. Nu ți-o dau numai pentru mintea ta și pentru buna ta voință, ci o dau inimii tale și curajului tău, caracterului tău de fiu bun și harnic. Nu este adevărat? adăugă el, privind spre clasă. Nu este adevărat că el o merită și pentru aceasta?

– Da, da! răspunseră toți într-un glas.

Precossi, emoționat parcă, înghiți în sec și apoi aruncă spre clasă o privire nespuse de dulce care exprima o foarte mare mulțumire și recunoștință.

– Du-te, îi spuse Inspectorul, du-te, copile drag. Și Dumnezeu să te aibă în pază!

Era ora de ieșire. Clasa noastră se repezi înaintea celorlalte. La ieșire, pe cine vedem în hol? Pe tatăl lui Precossi, fierarul, palid ca de obicei, cu chipul întunecat, cu părul pe ochi, cu șapca într-o parte, clătînându-se pe picioare.

Învățătorul îl văzu îndată și șopti ceva la urechea Inspectorului; acesta îl căută repede pe Precossi și, luându-l de mână, îl duse la tatăl său.

Băiatul tremura.

Învățătorul și directorul se apropiară și ei; și în același timp mai mulți elevi.

– Dumneata ești părintele acestui băiat, nu-i așa? întrebă Inspectorul pe fierar, pe un ton vesel, de parcă ar fi fost prieteni. Și fără a mai aștepta răspunsul:

– Te felicit! Ia te uită: el a câpătat medalia a doua, dintr-o clasă de cincizeci și patru de elevi; a meritat-o pentru rezultatele la compuneri, la aritmetică, în sfârșit, pentru toate. Este un băiat inteligent și plin de bunăvoință, va ajunge departe; un băiat silitor, iubitor și respectat de toți; dumneata poți fi mândru de el, ți-o spun eu.

Fierarul, după ce ascultase până atunci cu gura căscată, îl privi țintă pe Inspector, pe director, și apoi pe fiu-său, care stătea smerit în fața tatălui lui, cu ochii plecați, tremurând de teamă ca și cum și-ar fi reamintit de tot și atunci ar fi înțeles pentru prima oară cât de mult îl chinase pe copilașul acela și cu câtă bunăvoință și răbdare eroică îndurase băiatul totul. Pe fața fierarului se citi, deodată, o uimire împietrită, apoi o durere crâncenă și, în cele din urmă, o duioșie violentă și tristă; se repezi cam sălbatic la copil, îi luă căpșorul între mâini și-l strânse la piept.

Noi ne-am perindat cu toții prin fața lui; eu l-am invitat pe Precossi să vină, joi, acasă la mine, împreună cu Garrone și cu Crossi. Unii îl salutau, alții îl dezmiertau, unii îi pipăiau medalia, mai toți îi spuneau câte ceva.

Tatăl lui ne privea nedumerit, ținând mereu la piept capul copilului, care plângea în hohote.

CUPRINS

I. STROPI DE TOAMNĂ

<i>Casa păpușii</i> , după Titel Constantinescu	3
<i>Prima zi de școală</i> , după Edmondo De Amicis	7
<i>Zile de toamnă</i> , de George Coșbuc	12
<i>Evaluare inițială</i>	14

II. TĂRÂMUL CĂRȚILOR

<i>Radu, computerul și cartea</i>	15
<i>Mi s-a terminat caietul</i> , după Mircea Sântimbreanu	21
<i>Aventura de ciocolată</i> , după Eduard Jurist	25
<i>O faptă generoasă</i> , după Edmondo De Amicis	30
<i>Alice în Țara-Minunilor</i> , după Lewis Carroll.....	36
<i>Recapitulare</i>	41
<i>Evaluare</i>	45

III. UNIVERSUL MEU

<i>Întâlnirea lui Tom cu prințul</i> , după Mark Twain	47
<i>D-l Goe...</i> , după I. L. Caragiale	53
<i>Țara. Poporul</i> , după Alexandru Vlahuță	58
<i>Recapitulare</i>	62
<i>Evaluare</i>	65

IV. SĂRBĂTORI DE IARNĂ

<i>Moș Crăciun a fost răpit</i> , după Lyman Frank Baum	67
<i>Recapitulare</i>	73
<i>Evaluare</i>	77

V. MAGIA IERNII

<i>Iarna</i> , de George Coșbuc.....	79
<i>Crăiasa-Zăpezii</i> , după Hans Christian Andersen	86
<i>Recapitulare</i>	91
<i>Evaluare</i>	94
<i>Recapitulare semestrială</i>	96

VI. FARMECUL COPILĂRIEI

<i>Patinele de argint</i> , după Mary Elizabeth Mapes-Dodge	100
<i>Călătoriile lui Gulliver</i> , după Jonathan Swift	105
<i>Nicușor</i> , după Ioan Alexandru Brătescu-Voinești.....	110
<i>Recapitulare</i>	114
<i>Evaluare</i>	117

VII. MUGURI DE PRIMĂVARĂ

<i>Pentru tine, primăvară</i> , de Otilia Cazimir	118
<i>Cele cinci piersici</i> , poveste populară	123
<i>Spiridușul</i> , după Selma Lagerlöf	127
<i>O întâmplare deosebită</i> , după Călin Gruia	132
<i>Recapitulare</i>	136
<i>Evaluare</i>	139

VIII. SĂRBĂTORI ȘI FLORI

<i>În ziua de Paști</i> , de Elena Farago	141
<i>Albinele și mierea</i>	146
<i>Zi de primăvară</i> , după Titel Constantinescu	151
<i>Cartea Junglei - Frații lui Mowgli</i> , după Rudyard Kipling.....	157
<i>Păpădia</i> , după Ion Agârbiceanu	163
<i>Ce mai faci, bunico?</i> , după Mircea Sântimbreanu	166
<i>Fluierașul de os</i> , după Iulia Hasdeu.....	172
<i>Recapitulare</i>	178
<i>Evaluare</i>	181
<i>Recapitulare semestrială</i>	182
<i>Recapitulare finală (1)</i>	186
<i>Recapitulare finală (2)</i>	190
<i>Evaluare finală</i>	193